

O molitvi

1. Očenaš povzema nauk Gospoda in Cerkve

1. Božji duh in Božja beseda [*Dei sermo*] in Božja misel [*Dei ratio*], Beseda misli in misel Besede – oboje je duh, namreč Jezus Kristus, naš Gospod – je novim učencem nove zaveze določil nov način molitve. Tudi v tem pogledu je bilo namreč treba *novum vino vlitum in nove мехove*ⁱ in *novum zaplatum našiti na novo obleko*.ⁱⁱ Sicer pa je bilo vse, karkoli je kdaj prej bilo, ali zamenjano kakor obreza ali dopolnjeno kakor preostala postava ali izpolnjeno kakor prerokba ali dovršeno kakor sama vera.

2. S tem, ko je bil pridani evangelij, ki je odpravil vso prejšnjo starino, je nova Božja milost vse prenovila iz mesenega v duhovno; v evangeliju je bil tudi naš Gospod Jezus Kristus potrjen kot Božji duh in Božja beseda in Božja misel: kot duh s svojo močjo, kot beseda s svojim naukom, kot misel s svojim prihodom. Tako torej (molitev), ki jo je sestavil Kristus, sestoji iz trojega: iz duha, po katerem toliko premore, iz besed, s katerimi se izreka, (iz misli, s katero pomirja).

4. Premislimo torej, blagoslovljeni, njegovo nebeško modrost, najprej glede zapovedi, naj opravljamo molitev na skrivnem. Z njo je od človeka terjati vero, ki zaupa, da je oko in uho vsemogočnega Boga pričujoče tudi na skritem in samotnem kraju, obenem pa je želel tudi skromnost vere, da bi svoje češčenje [*religio*] daroval samo njemu, za katerega veruje, da povsod vidi in sliši.

5. V skladu z modrostjo v sledeči zapovedi, ki prav tako pripada veri in skromnosti vere, ne mislimo, da je treba stopiti pred Gospoda s ploho besed, saj smo gotovi, da za svoje skrbi sam od sebe.ⁱⁱⁱ

6. Ta kratkost vendar – in to je tretja stopnja modrosti – sloni na globoki in prebogati vsebini: kolikor manj besed, toliko več misli. Obsega namreč ne samo nalogo [*officium*], ki jo molitev ima, namreč Božje češčenje [*veneratio*] ali človeška prošnja [*petitio*], marveč skoraj vso Gospodovo besedo, vso vsebino nauka, tako da je v molitvi zares zaobjet povzetek vsega evangelija [*breviarium totius evangelii*].

8. Ne vpelji nas v skušnjava, temveč reši nas hudega

1. Da bi bila tako pripravna molitev popolna, je dodal, naj prosimo ne le odpuščanja grehov, ampak tudi, da grehe od nas sploh odvrne: *Ne vpelji nas v skušnjava*,^{iv} to je, ne dopusti, da nas vpelje (v skušnjava) tisti, ki skuša.

2. Toda proč z mislijo, da Gospod skuša, kakor da bi ali ne poznal vere slehernega človeka ali bi ga hotel pahniti v greh.

3. Hudič zavaja v nestanovitnost in hudobijo. Zakaj (Bog) tudi Abrahamu ni ukazal darovati sina zato, da bi njegovo vero skušal [*temptanda*], ampak da bi jo pokazal [*probanda*]; hotel ga je postaviti za zgled, kako je treba spolniti zapoved, ki jo je nameraval kmalu dati,^v da nam tudi najbližji sorodniki ne smejo biti dražji od Boga.

4. Ko je bil sam skušan od hudiča, je pokazal, kdo vodi in nastavlja skušnjava.

5. Kar je tu^{vi} povedal, je s poznejšimi besedami potrdil, ko je dejal: *Molite, da ne pridete v skušnjava*!^{vii} Zato so prišli (apostoli) v skušnjava, ker so Gospoda zapustili, ko so se rajši predali spanju kot molitvi.

6. S tem se ujema konec, ki pojasnjuje, kaj pomeni (prošnja): *Ne vpelji nas v skušnjava*. Pomeni namreč: *Temveč odpelji nas od hudega*.^{viii}

9. Očenaš je zbir razodetja in krščanskega ravnanja

1. V kako malo zbranih [*compendia*] besed se strnejo izreki prerokov, evangelijev in apostolov, Gospodovih govorov, prilik, zgledov in zapovedi! Koliko dolžnosti [*officia*] se hkrati opravi!

2. Ko rečemo »Oče«, počastimo Boga; ko rečemo »ime«, izpričamo vero; ko rečemo »volja«, ponudimo pokorščino; ko rečemo »kraljestvo«, obudimo upanje; ko rečemo »kruh«, prosimo življenje; ko prosimo odpuščanja, priznamo grehe; ko prosimo varstva, pokažemo skrb zaradi skušnjav.

3. Zakaj bi se čudili? Edino Bog nas je mogel poučiti, kako hoče, da ga prosimo. Bogoslužna molitev [*religio orationis*], od njega nam dana in oživljena z njegovim duhom, se je že tedaj, ko je prišla iz Božjih ust, po njegovi posebni milosti dvignila v nebo, priporočajoč Očetu, kar je Sin učil.

12. Pravilno razpoložen duh

1. Namen molitve mora biti prost ne samo jeze, ampak sleherne neurejenosti duha; (molitev) mora prihajati iz takšnega duha, kakršen je Duh, h kateremu se molitev pošilja. Zakaj Sveti Duh ne more prepoznati omadeževanega duha ali veseli (duh) ne otožnega ali svobodni (duh) ne oviranega. Nihče ne sprejema svojega nasprotnika, nihče ne pušča k sebi razen sebi enakega.

29. Učinkovitost krščanske molitve

1. Kaj bi namreč Bog molitvi, ki prihaja iz duha in resnice, odrekel, ko jo vendar zahteva? Beremo, slišimo in verjamemo v premnoge dokaze njene učinkovitost. V starodavnosti je molitev rešila ognja,^{ix} zveri^x in lakote,^{xi} a vendar ji je šele Kristus dal obliko. Koliko več izprosi krščanska molitev [*oratio Christiana*]! Sicer ne postavi angela z roso sredi ognjenih zubljev, ne zapre levjih žrel, ne prinese lačnim kosila poljedelcev, ne odvrne občutka trpljenja z milobo, ki jo pošlje, pač pa oboroži trpeče in bolečine čuteče s potrpežljivostjo, pomnoži milost s krepostjo, da se vera zave, kaj doseže od Gospoda, in spozna, kaj trpi za Božje ime.

2. V preteklosti je molitev tudi priklivala stiske,^{xii} pognala v beg sovražne vojske,^{xiii} zadržala koristni dež.^{xiv} Sedaj pa pravična molitev odvrne vso Božjo jezo, stoji na straži pred sovražniki, prosi za preganjalce. Je mar čudno, če zna izsiliti nebeške vode, ko je mogla doseči tudi ogenj? Samo molitev je, ki Boga premaga. Kristus je vedel, da (molitev) ne more nič hudega storiti. Vso moč ji je dal (le) za dobro. Zato ne zna nič drugega kot klicati duše rajnih s smrtne poti, dajati slabotnim novih moči, ozdravljati bolne, očiščevati obsedene, odpirati zapahe ječ, razvezovati vezi nedolžnih. Molitev izmiva grehe, odganja skušnjave, gasi preganjanje, tolaži malodušne, razveseljuje velikodušne, spremlja popotnike, kroti divje valove, osuplja razbojnike, hrani reveže, vodi bogate, dviga padle, prestreza padajoče, vzdržuje stoječe.

3. Molitev je zid vere, naše obrambno in napadalno orožje zoper človeka, ki nas povsod zasleduje. Zato nikdar ne hodimo brez orožja! Imejmo v mislih »postajo«^{xv} podnevi in bedenje ponoči! Oboroženi z molitvijo čuvajmo zastavo svojega poveljnika, pričakujmo angelsko trombo!^{xvi}

4. Tudi vsi angeli molijo; moli sleherna stvar. Moli živad in zverjad ter se priklanja; ko prihaja iz staj in brlogov, se ozira proti nebu in usta ji niso negibna, marveč jih skuša s svojim dihom gibati. Pa tudi ptice, ko vstanejo (iz gnezd), zletijo proti nebu, namesto rok razprostirajo peruti v obliki križa in nekaj žvrgole, kar se utegne zdeti molitev. Kaj naj torej povem še več o dolžnosti molitve? Molil je tudi Gospod sam, ki mu bodi čast in oblast na veke vekov!

- i Prim. Mt 9,17; Mr 2,22; Lk 5,38.
- ii Prim. Mt 9,16; Mr 2,21; Lk 5,36.
- iii Prim. Mt 6,7-8.
- iv Mt 6,13.
- v Mt 10,37; Lk 14,26.
- vi Prim. Mt 4,10.
- vii Lk 22,46.
- viii Mt 6,13.
- ix Dan 3,25sl.
- x Dan 6,16sl.
- xi Dan 14,31sl.
- xii Npr. nadloge v Egiptu, 2 Mz 7–11.
- xiii Prim. 4 Kr 19.
- xiv Prim 3 Kr 17,1.
- xv Lat. statio je poimenovanje za molitev, ki se ustavi na več postajah; tako poznamo npr. »postaje« križevega pota.
- xvi Prim. 1 Tes 4,16.